

June : 2026

PHILOSOPHY

Paper: PHI-C-201

Fundamentals of Indian Philosophy-I

Time: 2½ Hours

Total Mark: 60

(The figures in the right margin indicate full marks of the questions)

1. শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱাঃ 1×6=6
Choose the correct answer:
 - a) ভাৰতীয় দৰ্শনত তিনিটা / ছটা/ নটা সম্প্ৰদায় আছে।
There are three/ six/ nine schools of Indian Philosophy
 - b) স্বাভাৱ ধাৰণাই জাগতিক / নৈতিক/উভয় শৃংখলাক নিৰ্দেশ কৰে।
The concept of *Rta* refers cosmic order/ moral order/both of them.
 - c) উপনিষদৰ মতে ব্ৰহ্মৰ দুটা/ তিনিটা/চাৰিটা দিশ আছে।
According to Upanishad there are two/ three/four aspects of Brahman.
 - d) চাৰ্বাক দৰ্শনৰ মতে প্ৰত্যক্ষ/অনুমান/উপমানই হৈছে বৈধ জ্ঞান লাভৰ একমাত্ৰ উৎস।
According to Carvaka Philosophy, Perception/ inference/ Upamana is the only source of Valid Knowledge.
 - e) জৈন দৰ্শন দ্বৈতবাদী/অদ্বৈতবাদী/বহুত্ববাদী।
Jaina Philosophy is Dualistic/Non-dualistic/ Pluralistic.
 - f) বৌদ্ধ দৰ্শনে দুই / তিনি / চাৰিটা আৰ্যসত্যত বিশ্বাস কৰে।
Buddhism believes in two/ three/ four Noble Truth.
2. চমু টোকা লিখা (যিকোনো তিনিটা)ঃ 4×3=12
Write short notes on: (Any three)
 - a) ভাৰতীয় দৰ্শনত দুখবাদ
Pessimism in Indian Philosophy
 - b) উপনিষদৰ ব্ৰহ্মৰ ধাৰণা
Concept of Brahman in Upanishads.

c) চাৰ্বাক দৰ্শনৰ জড়বাদ

Carvaka Materialism

d) বৌদ্ধ দৰ্শনৰ প্ৰথম আৰ্যসত্য

First Noble Truth of Buddhism

3. নিৰ্বিচাৰবাদ কি? ভাৰতীয় দৰ্শন নিৰ্বিচাৰবাদী হ'য়নে? আলোচনা কৰা। 2+9=11
What is Dogmatism? Is Indian Philosophy Dogmatic? Discuss.

Or/ অথবা

নাস্তিক দৰ্শন বুলিলে কি বুজা? ভাৰতীয় দৰ্শনৰ নাস্তিক সম্প্ৰদায়সমূহৰ চমু বিৱৰণ দিয়া। 2+9=11

What do you mean by Heterodox (Nastika) Philosophy? Give a brief description of the Heterodox (Nastika) Schools of Indian Philosophy.

4. বেদৰ পৰম স্বাতৰ ধাৰণা সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা। 11
Discuss the Concept of Ultimate *Ātma* in Vedas.

Or/ অথবা

উপনিষদৰ আত্মাৰ ধাৰণা সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা। 11
Discuss the concept of Atman in Upanishads.

5. চাৰ্বাক দৰ্শনৰ জ্ঞানবিদ্যাৰ সমালোচনাত্মক ব্যাখ্যা কৰা। 10
Critically explain the epistemology of Carvaka Philosophy.

Or/ অথবা

জৈন দৰ্শনৰ অনেকান্তবাদৰ সমালোচনাত্মক ব্যাখ্যা কৰা। 10
Critically explain the Anekantavada of Jainism.

6. বৌদ্ধ দৰ্শনৰ অনিত্যবাদ আলোচনা কৰা। 10
Discuss Anityavada of Buddhism.

Or/ অথবা

বৌদ্ধ দৰ্শনৰ সম্প্ৰদায়সমূহ কি কি? বৌদ্ধ দৰ্শনৰ মাধ্যমিক সম্প্ৰদায়ৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰা। 2+8=10

What are the schools of Buddhism? Explain Madhyamika Schools of Buddhism.
